

Indstilling af Hans Drachmann for enestående dækning af to sager af stor samfundsmæssig interesse

Hvis det ikke var for Politikens journalist Hans Drachmann, ville to af de største offentlige skandalesager i nyere historie med indflydelse på menneskers grundlæggende ve og vel stadig være omgivet af mere mørke end lys i offentligheden.

Hans Drachmann har i årevis vedholdende, systematisk og grundigt arbejdet for at nå til bunds i de bundløse problemer med henholdsvis Skats ejendomsvurderinger og indførelsen af den elektroniske patientjournal Sundhedsplatformen i Region Hovedstaden og Region Sjælland. Han har i perioder arbejdet med kollegaer, men i lange perioder helt alene med sagerne og var det ikke for Drachmanns enestående journalistiske arbejde, havde sagerne ikke fået den opmærksomhed, som de har.

Begge sager udfordrer grundlæggende behov for borgere i en velfærdsstat, hvor det at kunne planlægge sin og sin families økonomi i tillid til Skat og blive behandlet effektivt og ordentligt på sygehuset må siges at være vitalt. Både tilliden til Skat og til det danske sundhedsvæsen i Region Hovedstaden og Sjælland har lidt knæk pga. skandalerne, som også har det til fælles, at de ansvarlige politikere og myndigheder i første omgang har afvist problemerne og kun nødtvungent erkendt dem efter journalistisk dokumentation.

Artikelserien om ejendomsvurderingerne tog afsæt i, at Skat i 2011 forhøjede grundværdierne under parcelhuse i hovedstadsområdet med i gennemsnit 50 procent og dokumenterede bl.a. i de første år:

- At forhøjelsen af grundværdierne skete på trods af, at priserne havde været uændrede eller faldende, og uden nogen dokumentation.
- At forhøjelsen sikrede, at ejendomsskatterne på trods af skattestop kunne stige i et omfang, der fik den nye regerings økonomiske 2020-plan til at hænge sammen.
- At skiftende skatteministre fem gange forsøgte at få rettet op på problemet men blev afvist af Finansministeriet, der frygtede, at det ville resultere i faldende skatteindtægter.
- At Skat systematisk i en årrække har foretaget en forskelsbehandling ved at vurdere grunde under lejlighedsbyggerier i de store byer lavt og parcelhusgrunde i de samme områder højt.
- At Skats vurderinger derudover i stort omfang har været præget af tilfældigheder og fejl, og at Skat i vidt omfang har afvist borgernes gentagne og berettigede klager, indtil Politiken beskrev dem.
- At Skat i strid med loven afviste at rette sig efter højere klageinstanser og rette grundvurderingerne for tusindvis af boligejere i områder, hvor Skat havde sat dem for højt. På baggrund af Politikens afdækning af sagerne, gik Folketingets Ombudsmand to gange ind i sagen.

I det seneste år har artikelserien blandt andet påvist:

- At købere af nye boliger og projektboliger er havnet i en skattefælde efter at Skat har afgivet vejledende udtalelser om grundvurderinger, som siden viste sig at blive fire gange så høje med meget høje boligskatter til følge.

- At Skatteministeriet i arbejdet med et nyt vurderingssystem har tilsidesat de almindelige regler for tidsplan og budget for nye store it-investeringer i staten, selvom der er tale om et højrisikoprojekt.
- At Skatteministeriet var advaret af både tidligere ekspertudvalg og af konsulenter om, at opgaven med at udvikle det nye ejendomsvurderingssystem var langt vanskeligere og ville blive dyrere og mere tidskrævende, end ministeriet forudsatte, hvilket bekræftes af den netop bebudede udsættelse i tre år.

Artikelserien om Sundhedsplatformen har især fokuseret på konsekvenserne af, at Region Hovedstaden og Region Sjælland har indført den elektroniske patientjournal Sundhedsplatformen og dokumenteret:

- At indførelsen af Sundhedsplatformen førte til længere ventetider for alvorligt syge patienter.
- At Sundhedsplatformen har haft alvorlige økonomiske konsekvenser for de to regioner, fordi Sundhedsplatformen er dyrere i indkøb end andre systemer, er dyrere i drift og nedsætter aktiviteten og lægernes effektivitet.
- At Sundhedsplatformen har medført patientsikkerhedsmæssige problemer i et omfang, som Styrelsen for patientsikkerhed aldrig tidligere har oplevet ved et it-system.
- At ledelsen i Region Hovedstaden fra starten var opsat på at vælge systemet fra det amerikanske firma Epic og undervejs stillede på vægtene i udbudsvurderingen på en måde, der styrkede Epic.

Problemerne med Sundhedsplatformen blev i de første tre år afvist af regionsledelserne, men efter at både Rigsrevisionen og et ekspertråd har bekræftet dem har de to regioner i slutningen af 2018 og i 2019 erkendt problemernes omfang.

De to sager understreger Hans Drachmanns enestående journalistiske instinkt, som er at gøre uret til ret ved at stille sig på menneskets side over for systemerne. Drachmann er båret af et oprigtigt ønske om at forstå problemers virkelige omfang og beskrive sammenhænge så præcist som muligt. Hans metode er at blive ved med at stille de centrale spørgsmål – systematisk, vedholdende og grundigt – og vende tilbage igen og igen, hvis han ikke får svar. Hans Drachmann befinder sig allerhelst ude i virkeligheden og i sin afdækning af de to konkrete sager har han talt med hundredvis af kilder og søgt utallige aktindsigter. Han har vist særligt initiativ ved f.eks. via Google Maps, diverse registre og sin cykel personligt at besøge utallige grunde for at sammenligne grundværdier i mange forskellige områder af landet i jagten på at forstå mysteriet om de fejlagtige vurderinger, som påvirker både ejere og lejere.

Hans Drachmann har med sine over 200 artikler i begge sager gjort læserne klogere og magthaverne ansvarlige på disse to skandaler i velfærdssamfundets centralnervesystem. For sit årelange arbejde, sit aldrig svigtende fokus og særlige initiativ fortjener Hans Drachmann Cavlingprisen 2019.

Med venlig hilsen

Amalie Kestler
Indlandsredaktør

INDHOLD

DECEMBER 2013

Forside: Ministerium holdt fast i fejlskat (15. december 2013)

Den skjulte skat (15. december 2013)

MARTS 2014

Skat blæser på klageinstanser (9. marts 2014)

Skat tager døden til hjælp (9. marts 2014)

NOVEMBER 2014

Skat giver rabat til beboere i lejligheder (30. november 2014)

Skats venlige vurderinger (30. november 2014)

DECEMBER 2014

Skat uvenlige vurderinger (7. december 2014)

MAJ 2017

Den skæve skat forsætter (14. maj 2017)

AUGUST 2017

Forsidehenvisning: Ventetid gør patienter dødssyge (13. august 2017)

Allan Riise blev snydt for livsvigtig kræftoperation (13. august 2017)

SEPTEMBER 2017

Hovedstaden foretrak en amerikansk frem for en jysk model (3. september 2017)

Sundhedsplatformen presser sygehuse i knæ (3. september 2017)

DECEMBER 2017

Forsidehenvisning: Kræftprøver forsvinder i it-system (3. december 2017)

Vi arbejder nu med papir, indtil vi kan stole på systemet (3. december 2017)

FEBRUAR 2018

Forsidehenvisning: Klager om aftalt spil i it-skandale (18. februar 2018)

Regionerne gik efter den dyreste model (18. februar 2018)

JULI 2018

Forsidehenvisning: Regioner afviste billig it-løsning (16. juli 2018)

September 2018

Købere af nye boliger lokkes i skattefælde (30. september 2018)

Børnefamilier fanget i skattefælde (30. september 2018)

DECEMBER 2018

Forsidehenvisning: Ny boligvurdering sejler efter 4 år (28. december 2018)

Nye vurderinger af 2,2 millioner ejendomme står på usikker grund (28. december 2018)

FEBRUAR 2019

Skatteminister tog chancen: Nu kommer regningen (3. februar 2019)

Økonomien i nyt vurderingssystem skrider (3. februar 2019)

MARTS 2019

Ny boligskattelov udsat til efter valget (25. marts 2019)

JUNI 2019

Skat forstærker forskelsbehandling (3. juni 2019)

AUGUST 2019

Forsidehenvisning: Reparation af Sundhedsplatform (15. august 2019)

Uvis pris for at lappe Sundhedsplatform (15. august 2019)

Forsidehenvisning: Vagthund vil granske Skats vejledning af boligejere (21. august 2019)

Forsidehenvisning: Ombudsmand er boligejernes sidste håb (21. august 2019)

Ctrl + Alt+ Delete: Sundhedsplatformen starter forfra (25. august 2019)

SEPTEMBER 2019

Overlægeråd: Sundhedsplatformen er livsfarlig (13. september 2019)

Regionerne kræver handling fra it-firma (30. september 2019)

OKTOBER 2019

Sundhedsplatform koster 770 sygeplejersker i Region Hovedstaden (7. oktober 2019)

Boligskatter stiger med 3 milliarder uden et indgreb (24. oktober 2019)

Minister lancerer 5. udsættelse (24. oktober 2019)